

PROGNAČ.

Ilustrovan zabavni list.

Številka 20.

Izdaje in ureduje SREČKO MAGOLIČ.

Leto II. 1887.

V jeseni.

Zložil Č.

Vse tiho. — Hladen veter treso
Uvélo listje raz drevo,
In rosne kapljice blesté se
Po mahu kot suhó zlato.

A drobnim pticam malo mari
Medlečega sveta, neba:
Saj cvet in solnce jim zažari
Na jugu onostran morja.

Slabotna kočica počiva
Osamljena tu vrh goré,
Vejevje golo jo pokriva
In jelke stražijo sloké.

Le jaz sem tu, kjer zdaj oddaja
Poletje solnčni svoj prestol,
A toga duše ne napaja,
In srca mi ne tare bol.

Iz dola jata ptic se nese
Pred zimo tja na jug hiteč;
Mračnó nebo nad njimi pnè se,
Pod njimi svet medleč, veneč.

Če vse umira zdaj na sveti,
Le naj umira, naj veni,
Saj zime mraz ne more streti,
Kar v srci mi živi, plamti.

Alviseine 20

Kako je Krivčev Jaka Trpotčevo Nežo snubil.

Pripoveduje C—t—č.

(Konec.)

„Jaka, Jurij, prigriznita no!“ — prigovarja Trpotčevka. Glede Jurija bil je ta poziv do cela nepotreben, kajti odpiral je ravnokar neprimerno široka usta, da bi založil velikanski kos kruha, nasladjen s kosom svinjine. O vi ne veste, koliko zajmejo Jurijeve usta, ako jih na stežaj odpre. In še celo pri taki nasladi, kakoršna se na mizo borne slovenske koč prikáže le redko kedaj, o velikih praznikih. Opominjati ni treba Jurija, on ni izmed tistih, ki se puste prositi. „Jedila so božji dar, in pregrešno bi bilo, ako bi se jih človek branil!“ — tako nam pravi vedno. Ali bodimo odkritosrčni: ne toliko strah pred grehom, ampak njegova lastna, prirojena mu snedenost sili ga, da se dosledno drži gori naznačenega načela. To je senčnata stran našega Jurija, ki pa nikakor ne zmanjšuje njegove cene; senco najdete povsodi, kjer koli obseva jasno solnce reči božjega stvarstva. Kaj dé tudi jedna slabost na jednj strani tehtnice, ako jo na drugi strani bogato odvagajo tolike vrline.

Premlevajoč in po ustih premetavajoč obili grižljaj segne po kozarcu poleg majolike. In ko so se mu usta v toliko spraznila, da je mogel ziniti, zvrne kozarec na zdravje ženina in neveste, izrekši vošilo: „Bog daj srečo!“

„Bog daj srečo in blagoslov!“ — odzoveta se hišni oče in hišna mati.

Kdo bi si bil mislil: Jakca so imenitni ti trenutki in spremljajoča jih, nenavadna mu razburjenost tako prelevili in prerodili, da mu je zlezlo celo nekoliko galantarije v kosti.

„Nežika pij, pa vesela bodi“ — ponudi izvoljenki svoj kozarec.

Nežika dvigne kozarec proti ustom, a ne smemo reči, da bi bila pila, da si je zmočila zgornjo ustnico. Pravijo, da je ta način pitja tudi znak deviške sramožljivosti.

Življenje je polno kontrastov, ekstremi se dotikajo. To istino vidimo vselej in povsodi, a tako pogosto nikjer, nego pri ženitvanjih na kmetih. Um in srce imata svojo besedo, a navadno odloči razum in umakniti se mora srce.

To nasprotstvo se je pokazalo tudi ta večer pri Trpotčevih.

Do sedaj se je le govorilo: „vzemi ga,“ „rad te ima“ „in te bo vedno rad imel,“ „ne bo slabo za te,“ „dobrega moža boš dobila“ itd. skratka: uplivalo se je le na srce, poezija je pogajjala svoje cvetove. Kozarec v roki vrteč, nabral je Jurij obraz v najresnejše gube in videlo se mu je, da ima važno besedo na jeziku.

„Kaj pa mislite oče Trpotec, koliko boste dali ž njo?“ —

Tako govoreč pahnil je Jurij kar namah družbico iz jasnih višav nebeske poezije v pozemeljsko puščobo suhe proze, ljubezen se je umaknila, in na njeno mesto je stopila — dota.

In zopet je zabobnel oni običajni „hm, hm“ iz ust Trpotčevih. Rekel je: „Kaj bom dal? Dosta ne morem dati, saj vidite, da je revščina.“

„Revščina“ bila je barikada, ki jo je hitro postavil Trpotec. Za to barikado hotel se je skrivati pri bližnjem naskoku, ki ga bosta izvestno izvršila Jurij in Jaka na njegov žep.

„Kaj revščina! Niste tako na slabem ne, primaruha! In Neža je vaš jedini otrok, komu boste pa dali, če ne njej?“ — tako je naznačil Jurij svoje, oziroma Jakčevo stališče. Nasprotnika sta zasela svoji poziciji, ki naj bi bile zaslomba njunim operacijam v bližajočem se boji.

„Kar daste, daste itak svojemu lastnemu otroku“ — sili Jurij.

„I, saj ne rečem, da nič ne dam; ali dosti ne bo, ne morem“ — brani se Trpotec.

„No, nekoliko bo vender?“

„Kaj bo?! Posteljo, skrinjo, nekoliko platna in prediva, pa še petdeset goldinarjev na vrh.“ —

„Malo je, oče Trpotec, šmentano malo, kar ste obljubili. Ne bi bil mislil, da boste tako nizko posegli.“

„Ko bi mogel, dal bi več, če pa ne morem, pa ne morem.“

„Kdo pravi, da ne morete?! Nečete! Tako je, primaruha! Še dvajset goldinarjev boste pritegnili, pa tisto telico v hlevu!“

„Ne morem in ne morem, pa je konec besed. Kaj mislite, da bom vse njej dal, sam pa beračil na stare dni; ne gre,“ — te besede izgovorivši odide nevoljno na dvorišče. Ker ga le ni bilo na-

zaj, gre Jurij za njim. „Oče, kaj se kujate, primaruha! Pojte no notri, da se domenimo!“ In Jurij ga prime za roko in ga vleče s silo v kuhinjo.

„Ni res Jaka, še dvajset goldinarjev, pa tisto telico, pa si zadovoljen.“

„Boljše bi že bilo seveda, potem bi bil zadovoljen.“

Doslej se Trpotčevka ni mešala v besedni boj, a sedaj se jej je zdelo umestno, da tudi ona reče svojo. Postavila se je — kakor matere navadno store — na stran koristij svoje hčere.

„Oče, ne bodi tak, primakni še nekoliko, no!“

„Tiho bodi baba, ki nič ne veš; jaz vem kaj delam.“

Takrat so pa tudi Neži prekipela čutstva in začela je hudo ihteti. Ihteč je očetu očitala, kako da je za hišo trpela in delala izza mladih nog, hujše nego vsaka dekla. Zdaj jej pa neče dati niti toliko, kar bi lahko dal. Tako dela ž njo, kakor da ne bi bila njegova hči.

„Kaj se kremžiš? Če si delala, sem te pa redil! Kdo bo mene silil, jaz sem gospodar.“

„Daj, daj oče, ne bodi tako trd; vem da si pameten mož in kar narediš je prav narejeno; Neža pa se mi le smili, bila je vedno tako pridna.“

Trpotčevka pozna svojega moža; ona ve, da ga tem dobrotnim načinom najložje potolaži. Njene proseeč besede so ga res na pol pregnale izza barikade, in upati se je smelo, da se ne bo dolgo upiral. — Neža je še malo pojokala; Trpotčevka je še parkrat poprosila: „oče daj, daj!“; Jurij je še nekolikokrat vskliknil njegov „primaruha“ in Jaka je parkrat vzdihnil: ja, ja, — in oče Trpotec je bil zgubljen v boji, proti tolikej opoziji je obnemogel. In to svoje pobitje je priznal rekoč: „Še na beraško palico me boste reveža spravili! Naj bo, dam še tistih dvajset goldinarjev.“

Neža si je obrisala solze, mati so bili zadovoljni, Jaka je bil tudi zadovoljen, samo Jurij še ni bil zadovoljen. „Kaj pa s tisto telico? To ste čisto pazabili oče!“

„Tiste pa ne dam, Bog ve da ne; kaj mislite ka-li!“

„Pa jo morate dati!“

„Pa je ne dam!“

„Če ste vse drugo dali, dajte pa še to, Bog vas bo na drugi strani odškodoval!“

„Ne dam! če niste zadovoljni, pa pojte v božjem imenu!“

Trpotec je bil zares hud.

„Je to vaša zadnja beseda?“

„Zadnja.“

„Pa pojva Jaka.“

„Lahko noč vam Bog daj, srečni ostanite!“

In Jurij je kolovratil skozi vrata, Jaka je krevsal za njim. Pa motil bi se, kdor bi mislil, da sta hotela res oditi! To je bila le Jurijeva šahna poteza. Obstala sta na cesti. Jakcu je bilo milo pri srci, malo da se ni jokal.

„Tiho bodi tepec, saj bo dal!“

Jurij se ni motil. Pogovarjala sta se še nekoliko trenutkov pred hišo in že se je prikazala Trpotčeva postava pri vratih. Dasi je trdovratno molčal, Jurij vender ni čvojl, da je le zato prišel, da bi se snubača vrnila.

„Daste, ali ne daste?“ žakliče mu Jurij.

„Če pa ne morem!“

Pri teh besedah približala sta se zopet hišnim vratom. Vrnili so se vkup v hišo. Neža je sedela na klopi in jokala. „Pomiri se, saj bo vse prav“ — tolaži jo mati.

„Se boste pogodili ali ne?“ zakliče starka zbraniu možem.

„Vidite Trpotec, obuvala za Nežo tudi ne bo treba kupovati, to bo Jaka sam naredil.“

To je bil argument, ki je vsekako napravil utis na hišnega očeta.

„Daj oče še telico, bova že utrpela tudi to“ — začela se je zopet intervencija Trpotčevkina.

„In ko ne boste zmogli dela pri hiši, prišla bo rada Neža in tudi jaz bom prišel pomagat,“ obljubi svečanostno Jaka.

„Daj no, oče, pa dober bodi.“ —

In zopet so se začeli majati Trpotčevi trdni sklepi.

„Vsaj bo tako njeno, ko zatisnem svoje oči; ni treba, da bi jej zdaj vse dajal.“

„Ko se mladi ljudje ženijo, potrebujejo to in ono takoj in ni, da bi čakali, da kdo drugi umre; zdaj jima dajte, le tako jima bo pomagano — primaruha!“ —

Jurij se je delal hudo nevoljnega.

Trpotec je pa še vedno majal z glavo da ne.

„No, če ne, pa ne, pa pojva Jaka!“

In zopet se je obrnil Jurij proti durim in Jakec se je obrnil za njim, a ne, da ne bi se popred še jedenkrat ozrl na plakajočo Nežo.

„Oče!“ zadonelo je miloproseče tam s klopi, kjer je Neža sedela.

„Ti si pa res trši, nego drevo, nimaš srca!“ razljutila se je Trpotčevka; in oči so ji švigale po bliskavo.

Ta pri njegovi ženi nenavadna resolutost in očitajoči naglas v govoru podrl je Trpotca; zgodilo se je, kar še nikdar: avtoriteta, na katero je bil toli ponosen, strla se je na košček.

„Če pa moja prav nič ne velja v hiši, pa naj bo, kakor hočete!“

Bitka se je končala, uspeh je bil na strani Jurija; Trpotčevo pobitje je bilo popolno. Skoro da ga je bilo malo sram. A valovi so se kmalu pomirili in dogovorili so se lepo, zložno o vsem, kar je bilo treba za poroko.

Jurij si je pa vplel s tem uspehom novo cvetko v veliki venec svoje mešetarske slave.

* * *

Nedolgo potem bilo je ženitvanje; skromno, kakoršno zmore revna hiša. Vender so bili veseli in plesali so tudi. Jurija ni manjkalo, kajti to bi bili štruklji brez zabele. Kolikokrat da je vskliknil svoj „primaruba“ ne vemo, gotovo pa prav obilokrat.

Za poznejše razmerje mej Jakcom Krivcem in Nežo Krivčevko je pa to karakteristično, da ga je že na dan poroke parkrat oštela in da je on vsikdar prosil: „Nežika, ne bodi huda, ne bom več!“

In res je oblekla hlače takoj po poroki in jih nosi še danes, absoluten vladar je v hiši.

„Naredi, kakor se ti zdi“ — reka navadno Jaka. On trdi sicer, da se neče vtikati, mi pa vemo to bolje: vtikal bi se že, če bi se smel. Star pregovor pravi: Martin v Zagreb, Martin iz Zagreba — mi pa pravimo: boječi Jaka pred poroko, boječi Jaka po poroki. Eneržije mu Bog ni podelil, kaj se čel!

Kar je on preboječ, je pa ona preresolutna. Če se vender kedaj pripeti, da Jaka zgreši pot domov in zaide v gostilno, o jojmene, to je huda ura. Polence že čaka pripravljeno za ubozega Jakca. Prišedšemu domov, vsuje se nanj ploha vseh mogočnih prümkov in tudi polence stopi v akcijo. In ko polence pada po Jakčevih plečah, tedaj pa potuhne glavo globoko mej rameni in prosi milo in ponižno: „Neža, slišiš, ne bodi taka! Neža nehaj no!“ Ona pa ne neha, dokler se ji ne zdi, da

je Jakčeva koža do dobrega ustrojena. Ta radikalni lek ozdravi Jakca za jako dolgo, oprostí ga vseh poželenj po krčmi in pohajacenju. Pripeti se pa vender, da včasih postane „recidiven“. No potem se pa Neža zopet posluži prerobatega leka.

Otrok nimata. Če ga vprašamo, zakaj da ne skrbi za potomstvo, pa odgovori: „Otroci so sicer blagoslov božji v hiši, a še boljše je, če jih ni.“

Spraznjena mošnja.

Sinoči je živ bil
Kot živo srebró
Zakaj je pa danes
On miren takó?

Sinoči od vina
Bil ves je rudeč.
Zakaj je pa danes
Popolnoma preč?

Imel je on mošnjo,
Oj mošnjo polnó,
Ko davi ustal je,
Je našel prazno.

Oj mošnja je mala,
Čez noč se prazni,
A žal je še meni,
Oh krockar! po nji.

V gostilni vesel pak
Oštir tam sedi,
On mošnjo je praznil, — —
Zdaj smeje se ti. —

Iz Krockarja.

Goriške resnične novosti.

(Iz potne torbe goriškega narodnega pohajača.)

IV.

Kako napredujejo goriški „centezmarji“ iz dežele del dolce di si, kaže nam zadnji sklep društva „Pro Patria“. Sklenilo se je namreč, da kdor bi rekel družtenikov „Piazza Grande“ Travniku, „Piedemonte“ Podgori in „Vale di Rosa“ Rosenthalu, plačati bode moral globe v društveno de-

narnico po jedno „palanko“, katera se naloži na obresti v nek zato odločen zalog „Depositum polentarium“ imenovan, iz katerega se bodo plačevala zdravila za uničenje razširjajoče se — „pelagré“ in za nakupljenje turinskih „košpetonov“.

Vivat progressus bellissimo,

Bacus cospetus santissimo,

Chefus „Pro patria“ est contentissimo!

* * *

Dornberg, sicer popolnoma slovensko ime, a vendar prebivalci iste občine, hočejo biti po vsej sili Nemci za to, ker je dokazal Šebreljčan, da Nemci so narod, iz katerega se razseva blesteča kultura, kakor solnčni žarki po vesolnem svetu. Zdi se pa, da dornberška zemlja je tako opolzla, da nima nijeden cecilijanec na njej gotove stopinje — da bi to divje ljudstvo spreobrnil v — Slovence ali Latince.

* * *

Kdor se hoče učiti pošteno in pravično lagati pod krinko hinavskega okrilja, vzame naj v roko štev. 221—222. ljubljanskega „Slovenca“ in čita dopis z Goriškega o cecilijanski produkciji v Dornbergu, — utegne pa dobiti iz Nemških Konstanc od kralja cecilijancev — korenevo kolajno in od Bismarcka pa red — „gnjilega koštrona.“

* * *

Cerkljanski dopisnik v zadnji štev. „Soče“ se je spravil nad Podkraškogorskega, mesto nad Rogačevega pohajača; — pa kaj, vsaj Podkraškogorski je dobra dušica, rad mu greh odpusti, kakor ga je odpustil naš stvarnik na križu svojim sovražnikom — če bode le zanaprej pravi Slovenec in ne več Latinec, kajti Latincev nima več svetovna krogla, ker so že davno vsi poskakali — v luno.

* * *

Razložek med goriškim cecilijancem in škofom Wichingom, je ta: namreč prvi je Slovenec in drugi pa Nmec; cecilijanec je za slovenski narod in družbi sv. Cirila in Metoda skoraj ravno tak prijatelj, kakoršen je bil Wiching v življenju sv. Metodu.

* * *

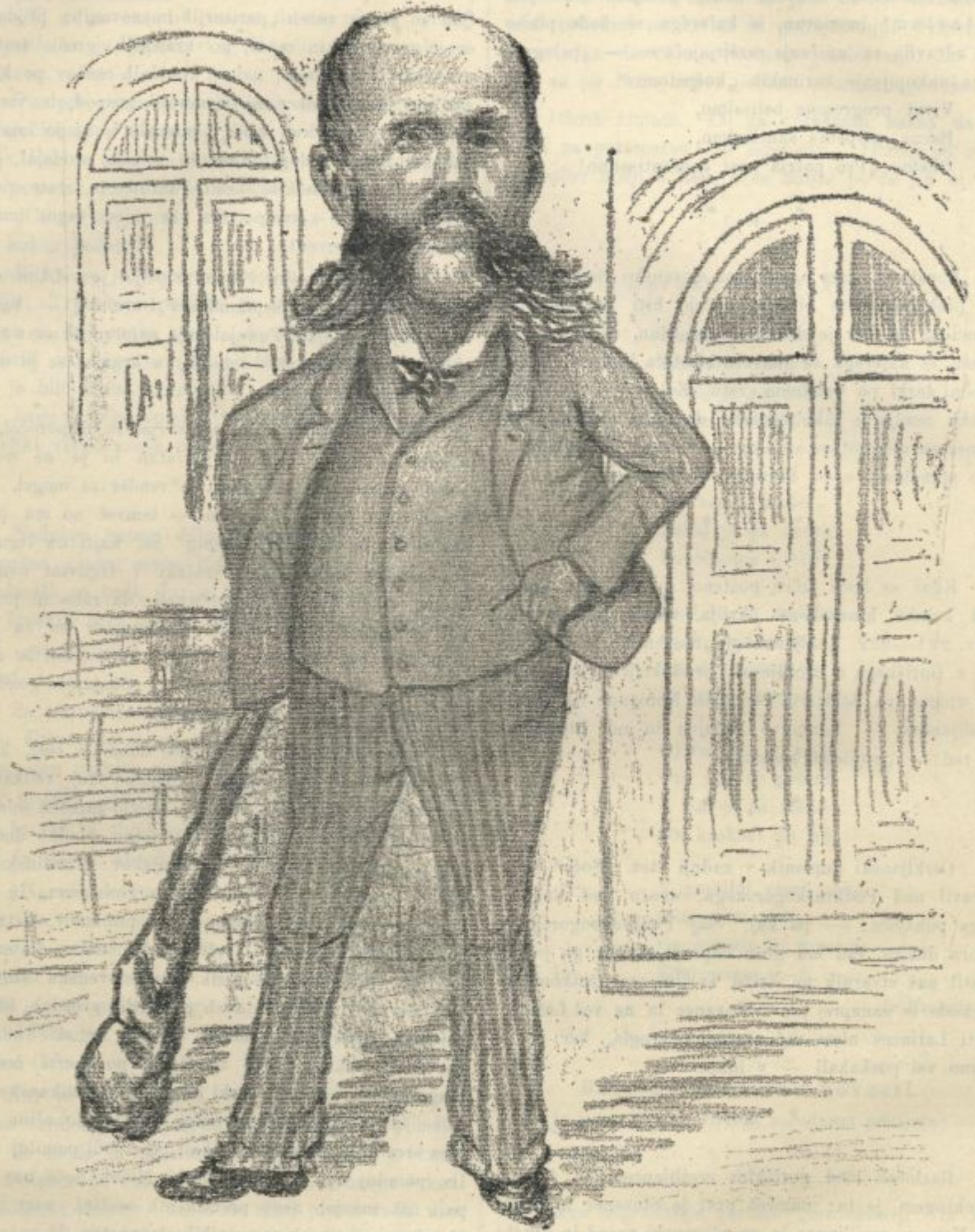
Po mnenji šebreljskega Velikonemca, kultura je prišla v Slovence iz severomrzle Škandinavije; pripeljali so jo na vozech „parizarji“ imenovanih; prodajali so jo na funte in cente, po krajcarji, groši, šestici, evanckarci in tolarji; največ kubičnih centov po krajcarji jo je nakupil goraj imenovani gospod, in vse za to, da si je napravil velik „gamazim“, ki jo ima še današnji dan v zalogi. Kako bi jo zdaj prodajal, sam ne ve, ker imamo kile mesto funtov, in cente mesto kvintalov, pa — vrag vzemi še novo vago, imamo pa še — metercente.

To staro nemško kramo pripeljal je velikonemški gospod na trg, 15. septembra v Dornberg — kamor so Cecilijo prodajali. Ponujal jo je najprvo kramarju, obetaje mu velikanski dobiček, a kramar se je otrešel in ponudbo odbil.

Dobro je svojo stvar zagovarjal in priporočal, da nijeden žid, niti francoski šarlatan bi je ne mogla boljše priporočati. A oddati je vendar ni mogel, niti kramarju niti Krašovcem — temveč so mu pesti kazali — še za jeden „pfenig“ ne, kajti na trgu so se nahajali taki možje, veččaki v trgovini nemške krame, ki so koj na oko spoznali, da roba ni prava, pač pa gnjila, plesnjiva in zaležana in ne za njih ukus, pač pa, da je še iz časov, ko so bili še stari Grmani v medvedove kože zaviti, pohajajoči gozdove, nabiraje želod, da ne poginejo lakote.

Primerjajoč naša blago iste dobe, s tem, ki je ima šebreljčan na prodaj, spoznamo koj velikansko razliko, večo nego se nahaja mej svetlo-žarečim solncem in bledolično luno. Naše je veličastno, sladko doneče, impozantno, spoh po sodbi učenjakov: Bizatinsko ali grško blago je moralo dati roko rimskemu, in oba spojena skupaj, na podlagi naših pradedov, ustvarili so blesteče poslopje — rečem Salamonovo, kateremu je ime staroslovenski jezik, staroslovenska kultura. Oba se osredotočita v dveh presvitlih zvezdah, blagovestnika, katerima je ime sv. Ciril in Metod. Ako nikdar še, v teku jednega tisočletja, po smrti čestitih blagovestnikov ni slovenski narod tako velikanske potrebe čutil, kakor uprav sedaj, da iz globočine svojega srce upije proti stvarniku: „Gospodi pomiluj ny!“ Da, pomiluj ny, ker nemčurski Moloh hoče nas oropati nič manje, nego prežlahtnih svetinj, nam zapuščenih po svetih blagovestnikih slovanstva, ki so zadnji sled naše nekdanje kulture.

* * *

Galerija zloglasnih nemčurjev. — Tone vitez Gariboldi.

Anton vitez Garibaldi vulgo der schöne „Tonerl.“

Našim čitateljem predstavljamo danes zloglasnega nemčurja vitez Anton Garibaldi-ja, po domače „den schönen Tonerl.“ Životopis tega gospoda ni Bog zna koliko imeniten, kakor vseh nemčurjev sploh. Luč sveta je „der schöne Tonerl.“ zagledal v Idriji, potem pa ko mu ni ribanje šolskih klopj kazalo, oddali so stariši „Tonerla“ mej vojake, kjer pa tudi ni dolgo ostal. Sreča mu je bila mila da je podedoval po bogati teti največji del premoženja, le zato, ker je bil „lep“. V istem času l. 1866. je bil „der schöne Tonerl.“ poslanec kranjskega deželnega zbora in je pripadal slovenski narodni stranki. Ker pa ni mnogo storil vzvišenega, izvzemši, da je stavil nasvet, da se obravnave deželnega zbora iz „lontovža“ preselijo v redutno dvorano. Pozneje je bil „der schöne Tonerl.“ župan v Gornji Šiški, kjer je imel takrat grajščino, sedanja last gospoda Galleta. Takrat je bil še naroden in ko so došli Hrvati pohajaje Ljubljano v Zgornjo Šiško v Vodnikovo rojstno hišo, tedaj je „der schöne Tonerl.“ kot slovenski župan jim po starem slovanskem običaji ponudil kruha in soli. Ko pa se je „der schöne Tonerl.“ oženil s sestro znanega, od nas že opisanega nemškutarja dr. Dolfeta Schafferja, prodal je grajščino v Gornji Šiški, in ni bil več naroden župan tam, postal pa je nemškutar. Ko je njegov svak Dolfe bil državni poslanec pod vlado Herbst-Giskrovo, tedaj je bil „der schöne Tonerl.“ odlikovan z redom. Na političnem polju je „Tonerl.“ odslej moral nekoliko mirovati. Zakaj? Zato ker ga Slovenci nikjer niso več voliti hoteli. Nemcev za toliko volilnih okrajev pa ni takrat še bilo, te je še-le zloglasni Vestenek pozneje „izkunšval.“ Začasno da bi imel naš „Tonerl.“ kaj posla napravili so ga za kazinskega direktorja, a ni dolgo zauzemal to mesto, kajti kazina pod njegovim vodstvom ni baš posebno napredovala, nego bolj nazadvala. A ko je Vestenek spravil po znanih prepariranih volilnih listih za kranjsko kupčijsko zbornico in po drugih zvijačah skupaj nemško večino za kranjski deželni zbor, takrat so tedajni nemški uradniki v Idriji, tudi „den schönen Tonerl.“ poskrbeli mandat. Še dan pred volitvijo je „Tonerl.“ ponosno rekel: „Meine Wahl in Idria wird am wenigsten kosten und ich werde doch die meisten Stimmen haben.“ Celotno namestništvo deželnega odborništva zadelo je našega Tončka in kadar je šel njegov svak „Dolfe“, kakor po navadi vsako poletje v kake toplice svoje zdravje „flikat“, tedaj je bil

„Tonerl.“ tudi v deželnem odboru mogočen. V deželnem zboru pregovoril je mnogokrat kake kratke stavke, katere je bil v potu svojega obraza že prej doma napisal in se na pamet naučil, ter ko je iste oddeklamoval hitro se obrnil v dvorani k uredniku tedajnega „Laibacher Tagblatta“ sedaj „Wochenblatta“ znanemu Fran Müller-ju, ki je agent vseh krščenc in hlapcev in ki zaigra, kakor je ranjki Jurčič čestokrat naglašal v „Čitalnici“ za vrček pive „Naprej zastave Slave!“ in pobira od revnih poslov desetice in dvajsetice, zraven pa pluje v vsaki številki na slovensko ljudstvo, ter mu pod rokalom, kakor kak „Schwarzkünstler“ izročil dotični listek, kar smo isti ali drugi dan brali v jetičnem listu naših nemčurjev. A tudi ta slava šla je kmalo rakom žvižgat, kajti kakor vsaka stvar na svetu le nekaj časa traja, tako tudi „den schönen Tonerl.“ slava. Deželni zbor z nemčursko večino je našel svoj konec. Kranjski veleposestniki pa niso marali pri novih volitvah za deželni zbor takih, kakor je „Tonerl.“ in „Dolfe“ in tako ni jeden ne drugi ne strašita več v redutni dvorani. Naš „Tonerl.“ pa neče izginiti s površja vsaj lokalnih novice, zato je uporabil pri neki veselici na kazinskem vrtu, proti pred vrtom mirno stoječim Slovincem svojo palico in udaril nekoga po glavi. Sodnija je „Tonerl-a“ obsodila sicer le na pet goldinarjev kazni, katere je gotovo že plačal, ali „im übertragenen Wirkungskreise“ brez eventualnih obsedenih štiriindvajset ur zapora, postal je zdaj, kakor se to v Ljubljani v enakih slučajih pravi, še-le pravi pravcati „purgar“ ljubljanski. V mestnem, deželnem in celo v državnem zboru, ako Bog da in sreča junaška „Tonerl-a“ ne vidimo več, junaške čine pred kazinskimi vrati, ako jih še kaj bode, pa zabeležimo vestno. Tschau „Tonerl.“!

Angleška temeljitost.

Anglež pride v nemško mesto, ko je bilo baš razsvitljeno, ter praša nekega meščana: „Kako je to da je danes mesto razsvitljeno?“

„Ker je kneginja dobila sina.“

„Anglež se meščanu zahvali, a štirinajst dni po tem čitati je bilo v angleških novinah: „Kadar je nemško mesto razsvitljeno, tedaj dobi kneginja sina.“

Iz spominov Brlinčkovega Mihe.

IV.

Kmetič je prišel k gospodu župniku prosit ga za svēt, kaj mu je storiti, ker je njegova boljša (recte slabša) zakonska polovica tako huda in prepirljiva strgulja, da ves božji dan in še v noč jeziki brusi in obdeluje njega, prav mirnega in dobrega moža. Ozdravil jo je sicer že nekoč, a le za malo časa, in to tako:

Hlinil se je čisto blaznega. Delal je vse narobe. Prižgal je ob belem dnevu svečo, stikal po vseh kotih, preobračal in pobijal je lonce, seveda na škodo svoji mošnji. Zmerjati je začel zdaj on svojo klepetuljo in svadljivo ženko, in to toliko časa, da je na posled ona utihnila, boječ se, da bi jej mož kaj hudega ne naredil. A to je že bil zlodej, da je ona kar vedno molčala in molčala — res čudno, človek ne vé, kam bi tako hitro metamorfozo zapisal — in slednjič mu še kuhati ni hotela. To je trajalo cel mesec. Možek je bil srdit, zmerjal jo je in še celo tepel. Oh, ti ljubi zakonski jarem, kako si sladák! Stradal je že revež, a žena je vendar vedno molčala. Ko je pa jedenkrat ves razdražen prižgal svetilko in jo postavil na mizo, in vzešši v roke opoludne, ko je najbolj svetlo dve sveči in zopet brskal po hiši, vpraša žena vsa v jezi kot sršen: „Ti zlodjeva pokveka, ali si res zblaznel ali še-le boš. I kaj pa vendar iščeš?“ — „Vender jedenkrat,“ odvrne na ves glas se režaje mož, sem našel tvoj jezik. Mislil sem do sedaj, da ga že v dimniku sušiš za velikonočne praznike . . . ljuba ženica! Bodiva od sedaj za naprej mirna oba, v miru živiva in delajva lepo skupaj, in Bog bo z nama.“ In res je vladal zopet nekaj časa blagi mir v hiši. — A navada je železna srajca. Ženka je jela zopet brusiti svoj že dokaj ostri jeziček, tako da res ni mogel ubogi mož več strpeti, da je moral iti k gospodu župniku, naj bi mu on pomagal in kakó ženo ukrotil. Blagi mož mu je začel na srce govoriti, da naj oba v ljubezni in slogi živita, kakor pravi sveti apostelj Pavel o zakonu, rekoč, da sta mož in žena jedno, in da morata vedno slóžno v zakonu vstrajati. A naš kmetič ves nevoljen odgovori: „Gospod duhovni oče! Sveti Pavel ne ve prav nič o tem, ker on ni bil oženjen. Da bi bil oženjen tako, kakor sem jaz, bi pa drugače govoril.“ In gospod župnik mu ni mogel nič več povedati. —

Zajčev Matijče.

Ne boš.

„Ne boš me ti, ne boš me ti
Na ples seboj jemal!
Kdo ve, kaj bi hudobni svet
Iz tega še skoval.“

Pa nisem je, pa nisem je
Na ples seboj bil vzel.
Da ne bi ta hudobni svet
Kovati kaj začel.

In sam sem žel, in sam sem šel
Na ta okrogli ples,
Kako sem plesal, se smejal
In pa jezil se vmes!

A tisti čas, a tisti čas
Pa sam pri njej doma
Poskušal ž njo prijatelj moj
Veselje je sveta.

Hudobni svet, hudobni svet
Pa kar nič ni skoval;
Iz „grimnosti“ pa od tedaj
Pijači sem se vdal. — — —

Iz Krokarja.

Čudno.

Dijak vrnivši se iz pivarne:

„O, to je presneta pijača, v želodec sem ga zlil,
pa ga v glavi čutim.“

Emir.

V gostilni.

Pepe: „Dragi Janez, povej no, kdo ima prednost možki ali ženski spol?“

Janez: „Ženski, to je gotovo, saj one so krona stvarstva.“

Pepe: „Kako to, Bog je možkega prej ustvaril.“

Janez: „To vender dobro veš, da se prvi poskus nikdar ne ponese.“

Emir.

Med sabo.

Ako soštevaš kravo in vola, ne dobiš niti dve kravi, niti dva vola. Moj oče mlekar, mešajo vselej ali soštevajo jeden liter mleka in jeden liter vode, a dobé vender le dva litra mleka — čudno! Emir.

Kratko pa dobro.

Oče! kolo se vrti!

— Tebi pa jezik!

Emir.

Priporočilo.

Pred kratkim so Nemci močno hvalili nek nov roman. Priporočilni članek končal je tako: „Uverjeni smo, da bo vsakateri to knjigo z veseljem položil na stran!“

Maščevanje.

Nekdo je prašal prijatelja, zakaj je dal hčer svojemu največjemu neprijatelju za ženo. „Iz samega maščevanja!“ dobil je odgovor.

Pozno.

Nek pijanec je padel, ter na ulici zaspal. Ko se zbudi, zvonili so ravno plat zvona, ker je nekje gorelo. On tega ni opazil, ter je brojil udarce, misleč, da bije ura. Ko jih nabroji petnajst, skoči po konci, ter zaupije: „Sakrabort! tako pozno pa se že dolgo nisem zbudil.“

Žalostno.

Pri nemški predstavi na nekem gledališči prašal je nekdo jokajočega znanca, zakaj da joče, se mu li predstava tako dopada.

„I, kaj še! za vstopnino mi je žal,“ rekel je mož, ter se solzil dalje.

Paradiž — sinagoga.

Katehet: Kaj je bil paradiž?

Dijak: Sinagoga.

Katehet: Zakaj pa?

Dijak: Ker sta tam Adam in Eva judovski govorila!

Raztresenost.

Propovednik, ki je bil jako raztresen, bral je nekdaž na prižnici „genesis“ ali zgodovino ustvarjenja. Bral je tako-le: Bog je poslal Adamu trdno spanje, in ko je bil zaspal, vzel mu je jedno izmed njegovih reber in je iz rebra naredil Evo, — tu je

list preobrnil — „in bila je tristo vatlov dolga, petdeset vatlov široka in trideset visoka.“ Namesto jednega lista obrnil je dva, ter čital o velikosti Noetove ladije.

Uzrok.

(Mlada komaj poročena gospica svojemu soprogu):

„Glej ljubi, kako osorno se moja prejšnja prijateljica proti meni obnaša, kaj je vendar temu povod.“

„No, to uganiti je prav lahko, omožiti se ne more.“

„Zakaj pa ne?“

„Ker jo nobeden noče!“

„A!“

Pogovor na ulici.

A.: „Ali že veš najnovejše?“

B.: „Kaj misliš?“

A.: „No, najnovejši čin ministra Gauča.“

B.: „Ne!“

A.: „Lej ga no! Ali ne veš, da je na Vrhniki odpravil „deveto šolo,“ ter jo premestil v Kočevje.“

B.: „Aha! Pa ni bilo nič v časopisih.“

Žalujoč Vrhnčan.

Balada.

Sem rajtal študirat* — — =

Je mnogo študiral,
Se malo učil,
Premnogi pak vrček
Čez mero popil.

Dekleta je ljubil,
Še bolj pak žené,
Le-té že imajo
Bolj dobro srcé.

Po krčmah posedal
Je noč ino dan;
Po noči naudušen,
Po dnevi zaspan.

V kolegije hodil
Pač ni naš junak;
Če tam bi poslušal,
Res bil bi bedak.

Le enkrat na mesec
On v „avli“ je bil,
Da je od „portirja“
Svoj „novac“ dobil.

Tako je študiral
Šest let naš študent,
Da slednjič hudičev
Je bil „podagent“.

Želodec pokvaril,
Teži ga obist;
S hripavim je glasom
On večen jurist.

Domov on priromal
Je s prazno glavo;
Četrť vina spil je
Z radinsko vodó.

Iz Krokarja.

V kavarni.

Jaka: „Jože, kaj pa se smeješ?“

Jože: Čitam „Süddeutsche Post“.

Jaka: Kaj pa je tam notri smešnega?

Jože: Smežen je ves list, ker misli, da je
glasilo štajerskih Slovencev, pa je le —

Jaka: Čegavo pa?

Jože: I no, kaj še nisi obvohal, da je šviga-
švaga čež dva praga?

Jaka: Od kdaj pa?

Jože: Odkar uživa „vladno ambrozijo!“

Jaka: Aha! Zato pravi, da ne smemo dobiti
slovenskih celih gimnazij in da „zedinjena Slovenija“
ne spada v naš program! — Pa zakaj se naši ljudje
še naročujejo na to nemčursko Post?

Slovencu.

Se ježiš na pravoslavne,
Madež jim očitaš vsaki,
Pa prezreš krivice davne,
Ki jih delajo Poljaki.

Mi ti rečemo naravnost:
Tvoja prava ni pisava,
Rušiš slavsko solidarnost,
O prijatelj, ta ni prava.

Istrski gad.

Največji osel.

Dva dečka ste se pri igri prepirala, na kar prvi
reče drugemu: „Ti si pač velik osel!“ „Ti si pa še
večji!“ odgovarja drugi še glasneje. „Tiho!“ oglasi
se stari oče pri peči, „vidva delata ravno tako, ka-
kor da bi nobenega — večjega v hiši ne bilo!“

Hudobno obrekovanje.

Nek pivec je govoril v gostilni širokoustno, da
je vaški mesar Gašperček prodajal meso od neke
krave, ki je poginila. Ko to izve Gašperček bil je
zelo razžaljen in koj gre k obrekovalcu, ter mu reče,
ako ne prekličje svojega obrekovanja, da ga gre tožit
k sodniji. Mož pa ga gleda debelo ter reče: „No kaj
nisi prodajal meso od krave, ki je bila že mrtva?“
„Gotovo ne!“ odreže se hitro mesar. „No kaj tacega
bi si pa ne bil mislil od tebe, da bodeš tako neusmi-
ljen, ter prodajal meso od živih krav.“

Ljubezensko pismo.

Imovit Američanec razkril je svojo ljubezen ne-
kej igralki na tisočak. To pismo je baje igralko tako
ginilo, da se je odpovedala vsem svojim čestilcem,
ter se oklenila imovitega Američanca.

Napredujoči dijak.

Kmet je prašal v mestu živečega znanca, kako živi njegov sin v mestu v šoli. Znanec mu odgovori: „Ravno tako se obnaša kot lokomotiva, kajti močno kadi, ter po ulicah semtertja leta in deklet se tudi ne ogiba.“

Krivčev.

Najboljše sredstvo.

1. Pesmar klamfaril pesen je
V slavo svoje deklice.
 2. List pismonos'c prinese zdaj,
„Od moje Lavre bo pač kaj!“
 3. „Jaz nočem Vaša bit' nikdar!“
O joj! ubogi ti pesmár.
 4. Strašan v njem zdaj razsaja boj,
Obupno piše Lavri koj.
 5. Pištolo dene v žep mračnó —
Moj Bog! kaj bo, kaj bo pač tó?!
 6. Na cesti znanca je našel
„Ne boš li z nami kroatat šel?“
-
7. A drugo jutro v postelji
S slaničkom mačka si leči.
 8. „Življenje, krok! si mi otel,
Jaz v čisljih bom Te zmir' imel.“

Iz Krokarja.

Odgovor.

Pri vpeljavanji nekega škofa pelo se je v cerkvi:
Salvum fac, Domine servum tuum Jacobum.
Učitelj petja je na to odgovoril:
Qui fecit coelum et terram!

Kam.

Ko v strašni jezi krog divjam
Filistri prašajo me kam?

Prašajte raji krokarje
In druge nočne ptičice.

Kadar mogočni gospodar,
Drvi jih semtertje denar.

Ti nikedar ne znajo kam,
Kam žeja nese me ne znam.

Samo to znam, samo to vem,
Da z gadom v žepu pit' ne smem.
In da ni mesta, ni vasi,
Kjer se brez „kebrov“ pit' dobi.

Visokorodnemu gospodu

V u P u

prežlahtnemu mecenu in pokrovitelju svet obladajoče
predične

„Kapnokracije“

poklanja ta prvi sad svoje muze v največjem spo-
štovanji

Borodinov.

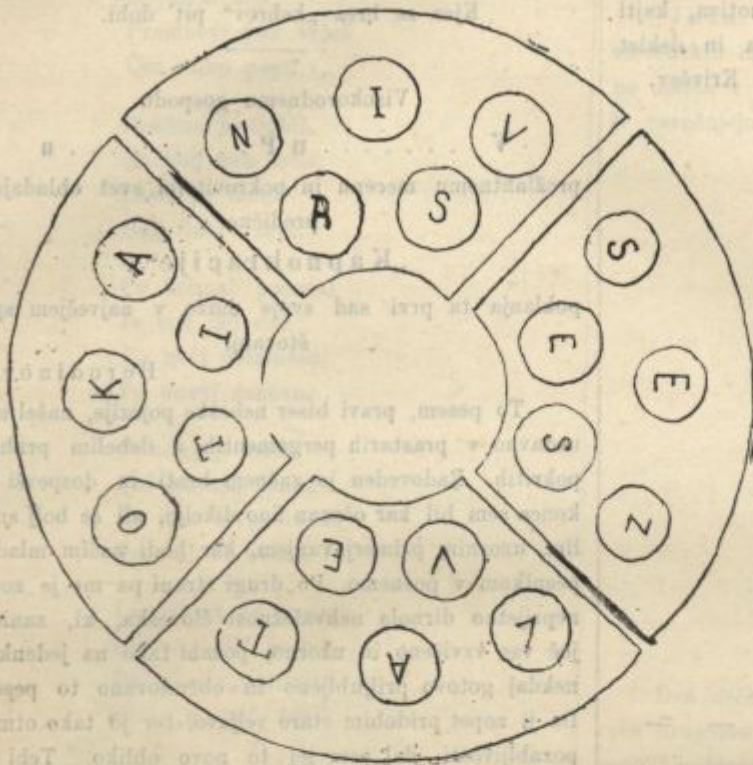
To pesem, pravi biser nebeške poezije, našel sem nedavno v prastarih pergamentih z debelim prahom pokritih. Radoveden jo začnem brati in dospelši do konca sem bil kar očaran fino dikcijo, ali še bolj smelim, uzornim primerjavanjem, kar bodi našim mladim pesnikom v posnemo. Po drugi strani pa me je zopet neprijetno dirnola nehvaležnost človeška, ki, zaničujoč vse vzvišeno in uzorno, pozabi tako na jedenkrat nekdanj gotovo priljubljeno in občudovano to pesem. Da ji zopet pridobim staro veljavo, ter jo tako otmem pozabljivosti, dal sem jej to novo obliko. Tebi pa Muza hvala za tako naglo vzbujeno pesniško žilo!

Žena naj se izvoli po tobakovi pipi.

Kot život svoj te ljubim, cev presladka,
Ko ženo zvolim si, bod' njen mi vzor;
Ko ti, naj bode žena moja gladka,
In ž njo — kot s tabo — mi ne bodi spor;
Rast njena bodi kakor vitkost tvoja,
Dih njen mi bodi kakor Tvoj balzam;
Kedar objamem jo, bod' žena moja
Kot prsa tvoja, sami žar in plam;
Kot ti tak ona krij slabosti moje
Vsigdar z opono temno-višnjevo;
Ko misli pa se vpiram zbrati svoje,
Imej kot ti mi skrb pastirjevo;
Ko resno pa je treba se učiti,
Kot ti i ona deli trud z meno;
Če zopet treba dolg čas vgonobiti,
Takrat družico v nji naj mam zvesto;
Živenje njeno bodi mi krepilo,
Vablivo ustom, srcu pa ljubo;
Ko pa umre, kot modro naj kadilo,
Živenje njeno nese se v nebo.

Rešitev zagonetke

v 18. listu „Rogača“.

„Ni vse zlato kar se sveti.“

Prav so jo rešili gospodje: J. Sattler pri sv. Barbari v Halozah;
J. Čibej; A. J. B. v Radoljici.

„Poštne knjižice.“ „Postbüchel.“
katere so do sedaj pismonosci ob novem letu delili
tudi narodnemu občinstvu le v nemškem jeziku, iz-
dalo in založilo bode letos uredništvo „Rogača“ slo-
venske, ter jih prodajalo po **3 gld. 100 koma-
dov.** Ker je cena knjižici tako nizka, da si jo lahko
vsak pismonosec naroči, opozarjamo narodno občinstvo,
naj ne vsprejema nemških, pismonosce pa, da si o
pravem času naroče slovenske poštne knjižice, ker se
jih bode tiskalo le naročeno število z vtiskanim ime-
nom pismonosca.

Iveri.

1. „Srpo mi duh na knjigo zre“ —
Preveč sinoč bil vinjen je!
(Funtek.)
2. „Oj težka pot, oj tožna pot“ —
Če vinjen, suh boš šel od tod!
(Gregorčič.)
3. „Hej rojaki! kako poje in pre-
peva“ —
Kdor od kroka se domov majeva.
(Cegnar.)
4. „Život je tak, roké, nogé
So, kakoršne so prej bilé“ —
Samo lasje strašno bolé
Slanika kislega želé. (Preširen.)
5. „Ko dan se zaznava,
Danica priplava,“ —
Domov krokar tava. (Potočnik.)
6. „Luna mračno je sijala“ —
Ko sva se domov majala. (Krek.)

Otročje.

„Papa, ali ne boš kikle oble-
kel?“ „Saj je zadnjič, ko si prišel
vinjen domov, rekla mama, da bo
odslej ona hlače nosila.“

M. H.

Zadnja 19. števec „Rogača“ je
bila zaplenjena zaradi dveh odstav-
kov iz spominov Berlinčkovega Mihe.
Današnjemu listu dodali smo 4 strani
priloge.

P. n. gosp. Sattler Josip pri sv. Barbari v Halo-
zah: 80 kr. za l. 1888. Blagovolite poslati obečano. —
P. n. gosp. Pokorn v Črnomlji: za l. 1887. plačano. —
P. n. g. dr. Kenda: Za vse leto stoji list 3 gld. 20 kr.,
poslali ste nam 2 gld., ali naj Vam pošljemo družega
poluletja izišle liste, ter ostalo vknjižimo za prih. leto?

„Rogač“ izhaja 10. in 25. dan vsakega meseca na celi pöli velike četvorke ter stoji po pošti prejemán celo leto
3 gld. 20 kr., pol leta 1 gld. 60 kr., četrt leta 85 kr.; za Ljubljano celo leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr., četrt
leta 80 kr.; izven Avstrije celo leto 4 gld. Posamične številke so po 15 kr. — Naročnino in dopise sprejema last-
ništvo in uredništvo: Gradaške ulice števec 16. v Ljubljani. — Tiska „Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.